

Pla especial de conservació, protecció i recuperació de ses Feixes del prat de ses Monges

Estudis i Memòria Informativa - Volum

Document d'aprovació definitiva

Octubre de 20

Pla especial de conservació, protecció i recuperació de ses Feixes del prat de ses Monges.

Estudis i Memòria Informativa - Volum II

Document d'aprovació definitiva

Índex

Annex 1. Fauna present a ses Feixes del prat de ses Monges.....	4
Annex 2. Toponímia del prat de ses Monges.....	21
Annex 3. Material descriptiu addicional.....	29
Annex 4. L'entorn marí immediat a l'àmbit del Pla especial: la badia de Talamanca.....	34
Annex 5. Paisatge, cartografia històrica i documentació fotogràfica.....	42

Annex 1.

Fauna present a ses Feixes del prat de ses Monges

Font: Vila i ses Feixes. Els camins de l'aigua. Marí (coord.), 2009.

Annex 1. Fauna present a ses Feixes del prat de ses Monges

Font: Vila i ses Feixes. Els camins de l'aigua. Marí (coord.), 2009

Invertebrats:

Coleòpters¹

Les espècies s'agrupen per famílies.

CARABIDAE:

Zuphium olens

Demetrias atricapillus

Acupalpus meridianus

Licinus punctatus Fabr.

Orthomus barbarus Dej. ssp. *Formenterae* (endemisme pitiús)

GYRINIDAE

Gyrinus urinator

HISTERIDAE

Saprinus chalcites

Saprinus semipunctatus

DERMESTIDAE

Dermestes frischi

Attagenus (Ianorus) trifasciatus

COCCINELLIDAE

Rodolia cardinalis

Adalia decempunctata

Coccinella septempunctata

ANOBIIDAE

Stegobium paniceum

Lasioderma serricorne

TENEBRIONIDAE

Pachychila sublunata (endemisme balear)

Stenosis intricata (endemisme balear)

Asida ludovici (endemisme pitiús)

Pimelia elevata (endemisme pitiús)

Phylan mediterraneus (endemisme pitiús)

Blaps gigas (escarabat poller, cul alt)

SCARABEIDAE

Copris hispanus

Aphodius sp.

Elaphocera (Elaphocerida) ibicensis (endemisme Pitiús).

Potosia opaca

CHRYSOMELIDAE

Chrysolina banksi.

Chrysomela americana ssp *americana*.

Chaectonema (Tlanoma) tibialis.

HYDROPHILIDAE

Enochrus bicolor

BOSTRYCHIDAE

Scobicia suturalis

DYNASTIDAE

Pentodon algerinum

CANTHARIDAE

Rhagonycha fulva

Dípters (al prat de ses Monges).²

Les espècies s'agrupen per famílies.

AGROMYZIDAE

Cerodontha denticornis

ASTEIIDAE

Asteia amoena

Asteia caesia

CALLIPHORIDAE

Calliphora vicina

Chrysomya albiceps

Lucilia sericata

Stomorphina lunata

CECIDOMYIIDAE

Baldratia salicorniae

CERATOPOGONIDAE

5 sp. no identificades

CHIRONOMIDAE

2 sp. no identificades

CHLOROPIDAE

Aphanotrigonum femorellum

Melanochaeta pubescens

Oscinella frit

Oscinimorpha longirostris

Thaumatomyia notata

Trachysiphonella sp.

CHYROMYIDAE

Aphaniosoma melitensis

CULICIDAE

Aedes caspius

DOLICHOPODIDAE

Asyndetus connexus

Asyndetus separatus

Micromorphus albipes

EPHYDRIDAE

Allotrichoma sp.
Atissa pygmaea
Glenanthe ripicola
Hyadina guttata
Psilopa nigritella
Psilopa nitidula
Scatella rufipes

HYBOTIDAE

Chersodromia sp.
Crossopalpus sp.
Platypalpus sp.

MICROPHORIDAE

Microphor rostellatus

MUSCIDAE

Coenosia attenuata
Coenosia tigrina
Musca domestica

PHORIDAE

3 sp. no identificades

SCATOPSIDAE

Parascatopse minutissima

SCIARIDAE

1 sp. no identificada

SPHAEROCERIDAE

1 sp. no identificada

SYRPHIDAE

Eristalis arbustorum
Eristalis tenax
Eristalinus aeneus
Eupeodes corollae

Melanostoma mellinum

Paragus tibialis

Sphaerophoria ruepellii

Sphaerophoria scripta

Syrirta pipiens

TEPHRITIDAE

Acanthiophilus helianthi

Ensina sonchi

Tephritis divisa

Tephritis praecox

Terrellia serratulae

Trupanea amoena

Trupanea stellata

TETHINIDAE

Tethina sp.

TRIXOSCELIDIDAE

Trixoscelis flagellata

Dípters (a la platja de Talamanca, sobre posidònia).³

Les espècies s'agrupen per famílies.

Nota: *** Primera vegada citada per a Balears a Marí (2009).

ANTHOMYIIDAE

Fucellia tergina

EPHYDRIDAE

Hecamede albicans

****Hecamedoides costatus*

****Psilopa pulicaria*

HYBOTIDAE

Chersodromia sp.

(diferent de la trobada a la zona humida)

³ Marí 2009:173.

MILICHIIDAE

Desmometopa m-nigrum

SPHAEROCERIDAE

2 espècies no identificades

TETHINIDAE

Tethina albosetulosa

Tethina grisea

Tethina ochracea

****Tethina strobliana*

Himenòpters formícids (al prat de ses Monges).⁴

Linepithema humile (formiga argentina)

Tapinoma nigerrimum

Tetramorium semilaeve

Messor barbarus

Lepidòpters heteròcers (papallones nocturnes) (al prat de ses Monges).⁵

Les espècies s'agrupen per famílies.

Notes: * Primera vegada citada per a Eivissa per Marí (2009); ** Primera vegada citada per les Pitiüses a Marí (2009).

ALUCITIDAE

Alucita hexadactyla *

ARCTIIDAE

Coscinia cribraria

Eilema caniola torstenii

AUTOSTICHIDAE

Oegoconia quadripuncta

4 Marí 2009:172-3.

5 Marí 2009:172-3.

COLEOPHORIDAE

Coleophora crepidinella **

Coleophora solidaginella *

COSMOPTERIGIDAE

Eteobalea dohrnii

Pyroderces argyrogrammos *

DEPRESSARIDAE

Agonopterix sp.

Agonopterix subpropinquella *

GELECHIIDAE

Aproaerema anthyllidella *

Phthorimaea operculella *

Platyedra subcinerea

Scrobipalpa salinella

GEOMETRIDAE

Catarhoe basochesiata

Colostygia olivata ssp. **

Eupithecia centaureata

Eupithecia venosata *

Gymnoscelis rufifasciata

Idaea calunetaria

Idaea dimidiata

Phaiogramma faustinata

Rhodometra sacraria

Scopula marginepunctata

Scopula minorata

Xanthorhoe fluctuata

LASIOCAMPIDAE

Lasiocampa trifolii

NOCTUIDAE

Agrotis ipsilon

Agrotis puta

Agrotis segetum

Aporophylla nigra
Autographa gamma
Catocala nymphaea **
Dysgonia algira *
Eublemma parva *
Heliothis peltigera
Hoplodrina ambigua
Metopoceras felicina
Myrtimna vitellina *
Pseudaletia unipuncta *
Noctua comes
Noctua pronuba
Paradrina clavipalpis *
Paradrina selini
Proxenus hospes
Rhizedra lutos *
Sesamia cretica **
Spodoptera cilium
Spodoptera exigua
Spudaea rutililla **
Trichoplusia ni
Tyta luctuosa

NOLIDAE

Nola thymula

PIERIDAE

Pieris rapae

PLUTELLIDAE

Plutella xylostella

PTEROPHORIDAE

Agdistis sp.
Emmelina monodactyla
Hellinsia carphodactyla

PYRALIDAE

Achyra nudalis
Acrobasis centunculella
Acrobasis obliqua
Agriphila trabeatella
Ancylolomia tentaculella
Angustalius malacelus *
Antigastra catalaunalis
Apomyelois ceratoniae
Cadra calidella
Dolicharthria bruguieralis
Dolicharthria punctalis *
Duponchelia fovealis *
Ematheudes punctella *
Endotricha flammealis **
Eudonia angustea
Evergestis isatidalis **
Hellula undalis
Hydriris ornatalis **
Hypsopygia costalis
Lamoria anella
Mecyna asinalis
Metallostichodes nigrocyaneola *
Nomophila noctuella
Nyctegretis ruminella *
Palpita vitrealis *
Phycitodes inquinatella
Pyrausta despicata
Therapne obsoletalis
Ulotricha egregialis

SPHINGIDAE

Hyles livornica

TINEIDAE

Myrmecozela ataxella
Trichophaga bipartitella *

TORTRICIDAE

Bactra lancealana **

Cacoecimorpha pronubana

Clepsis consimilana

Cnephasia longana **

Cochylimorpha decolorella **

Crociosema plebejana

Cydia pomonella *

Cydia sammuti [Primera vegada citada per a Espanya a Marí (2009)]

Gypsonoma minutana *

Lobesia artemisiana

Lobesia botrana *

Lobesia littoralis

Thiodia couleruana

Aràcnids (al prat de ses Monges).⁶

Zora sp.

Trachyzelotes longipes

Dysdera crocata

Steatoda triangularis

Dysderina loricata

Zodarion psedoelegans

Salticus sp.

Menemerus sp.

Oecobius annulipes

Trochosa sp.

Lepthyphantes sp.1

Lepthyphantes sp.2

Dyctinidae

Lycosoides coarctata

Spermophoroides sp.

Micaria formicaria

Salticidae sp.

Gnaphosidae sp.

Zelotes sp.

⁶ Marí 2009:185.

Armadillidium vulgare

Armadillo officinalis

Chaetophiloscia elongata

Porcellio laevis

Les espèces s'agrupen per ordres.

DICTYOPTERA

Loboptera decipiens

HYMENOPTERA

Xylocopa violacea

Apis mellifera

NEUROPTERA

Dichochrysa granatensis

A continuació hi ha la llista de les espècies citades a ses Feixes i el seu estatus a la zona d'estudi i a l'illa d'Eivissa, que segueix els criteris de l'Anuari ornitològic de les Balears del Grup d'Ornitologia Balear (GOB); també hi consta el nom popular si es coneix.

La codificació de l'estatus, que apareix a la taula és la següent:

SIGNES I CONCEPTES EMPRATS

S: sedentari

E: estival

H: hivernant

M: migrant

A: accidental

F: falta informació

PARÀMETRES ADDICIONALS

r: rar

7 Marí 2009:185.

8 Marí 2009:185.

9 Marí, 2009:191-3.

e: escàs

m: moderat

a: abundant

LLISTA D'ESPÈCIES D'AUS CITADES (1992-2007)

*** Nom recomanat en l'àmbit balear**

ESPÈCIE	NOM POPULAR	ESTATUS A SES FEIXES	ESTATUS A EIVISSA
Anser anser	Oca salvatge	Hr	Hr
Anas strepera	Ànnera griseta*	Hr	He, Mr
A. crecca	Sorço d'hivern	He	He, Me
A. platyrhynchos	Coll verd	Hr	Sr, He, Me
A. querquedula	Sorçò	Mr	Me
Aythya nyroca	Parda*	A	Mr
Alectoris rufa	Perdiu	Sr no reproductor	Sa
Coturnix coturnix	Guatlera	Sr no reproductor	Sm, Mm
Phasianus colchicus	Faisà	Se no reproductor	Se
Puffinus mauretanicus	Viot	Sr no reproductor	Ea, He
Phalacrocorax carbo	Corb marí gros	He	He, Mr
Ph. aristotelis	Corb marí	Se no reproductor	Sm
Ixobrychus minutus	Suís*	Me, E?	Mr
Nycticorax nycticorax	Martinet	Me	Me
Ardeola ralloides	Toret*	Mr	Me
Bubulcus ibis	Esplugabous	He, Mr	He, Me
Egretta garzetta	Garseta blanca	He, Me	He, Mm
Ardea cinerea	Agró	He, Me	Hm, Mm
A. purpurea	Agró roig, garsa reial	Me	Me
Ciconia ciconia	Cigonya	A	Hr, Mr
Ciconia nigra	Cigonya negra	A	Mr
Phoenicopterus roseus	Flamenc	A	Hm, Mm
Pernis apivorus	Falcó vesper	Mr	Mm
Milvus migrans	Milà negre	Mr	Me
Circus aeruginosus	Pilot d'àdenes	He, Me	Hr, Mm
C. cyaneus	Esparver	Hr, Mr	Hr, Me
Accipiter nisus	Gavilà	A	He, Me
Buteo buteo	Aligot	Mr	Hr, Me
Hieraaetus pennatus	Esparver	Mr	He, Me
Pandion haliaetus	Àguila peixatera	A	Hr, Me
Falco tinnunculus	Xoriguer	Se no reproductor	Sm, He
F. eleonora	Falcó torter	E no reproductor	Em
F. peregrinus	Falcó, falcó reial	S no reproductor	Se, He
Rallus aquaticus	Riscló	Sr	Se, Mr
Porzana porzana	Rascletó*	He	He, Me
Porzana pusilla	Rasclet menut*	A	A
Gallinula chloropus	Polla d'aigua	Se, He	Se, He
Fulica atra	Fotja	He	He, Me
Grus grus	Grua	Hr	He, Mr
Himantopus himantopus	Xerraire	E no reproductor	Em, Mm
Burhinus oedipnemos	Xabel-lí	S no reproductor	Sa
Glareola pratincola	Guatlereta de mar*	A	Mr

Charadrius dubius	Picaplatges petit	Mr	Er, Hr, Me
Pluvialis apricaria	Fuell	Hr	Hm, Me
Vanellus vanellus	Juia	Hr	Hm, Me
Calidris alba	Corriol tres-dits*	Mr	Hr, Mr
Calidris minuta	Corriol menut*	Hr	He, Me
C. alpina	Xabel·lí de mar	Hr	He, Mm
Philomachus pugnax	Batallaire	Mr	Hr, Me

ESPÈCIE	NOM POPULAR	ESTATUS A SES FEIXES	ESTATUS A EIVISSA
Gallinago gallinago	Becassí	He, Me	Hm, Me
Scolopax rusticola	Cega	Hr	Hm, Mm
Numenius phaeopus	Curlera cantaire*	Mr	Hr, Me
Tringa totanus	Cama roja	Mr	He, Mm
T. nebularia	Cama verda	Mr	He, Me
T. ochropus	Becassineta	Me	He, Me
T. glareola	Valona*	Mr	Me
Actitis hypoleucos	Polleta d'aigua	He	He, Mm, E no reproductor
Larus melanocephalus	Gavina cap-negre	Hr, Mr	He, Me
L. ridibundus	Catràs	Hm	Hm, Mm
L. audouinii	Gavina de bec roig	S no reproductor	Em, Hm
L. michahellis	Gavina	S no reproductor	Sa
Sterna sandvicensis	Llambritja	He	Hm, Me
Chidonias hybrida	Fumarell carablanç*	Mr	Me
Columba livia	Colom salvatge	S no reproductor	Se
Streptopelia turtur	Torta	E no reproductor, Me	Ea, Mm
Streptopelia decaocto	Torta turca	Se	Sa
Tyto alba	Olibassa	S no reproductor	Sm
Otus scops	Mussol	S no reproductor	Sa, He
Asio flammeus	Mussol emigrant	Mr	Me
Caprimulgus europaeus	Cap d'olla	E no reproductor, Me	Ee, Mm
Apus apus	Falzia	E no reproductor, Mm	Ea, Ma
Apus melba	Falzia reial*	Me	E?, Me
Alcedo atthis	Blauet	He, Me	He, Me
Merops apiaster	Abellerol	E no reproductor	Ee, Mm
Upupa epops	Puput	S no reproductor	Sm, Mm
Jynx torquilla	Formiguer, llengut	S no reproductor	Sm, Hm, Mm
Calandrella brachydactyla	Terrol·la cap-pla	E no reproductor	Em, Mm
Galerida theklae	Terrol·la capelluda	S no reproductor	Sa
Alauda arvensis	Terrol·la	Hm	Ha, Mm
Riparia riparia	Orenella de vorera	Mm	Mm
Ptyonoprogne rupestris	Orenella de roca	He	Se, Hm
Hirundo rustica	Orenella	E	Em, Ma
Hirundo daurica	Orenella	Mr	Me

Delichon urbicum	Orenella de cul blanc	E	Em, Ma
Anthus campestris	Titina borda des camp	E no nidificant, Me	Ee, Me
A. trivialis	Titina borda des arbres	Mr	Mm
A. pratensis	Titina borda	Ha, Me	Ha, Mm
A. spinoletta	Titina de muntanya	Hr	He, Me
Motacilla flava	Titina groga	Ee, He	Em, Ma
M. cinerea	Titina de la Mare de Déu	He	He, Me
M. alba	Titina	Hm	Ha, Ma
Prunella modularis	Xalambri*	Hr	Hm, Me
Cercotrichas galactotes	Coadreta*	A	Mr
Erithacus rubecula	Gavatxet-roig	Hm, Me	Ha, Ma

ESPÈCIE	NOM POPULAR	ESTATUS A SES FEIXES	ESTATUS A EIVISSA
Luscinia megarhynchos	Rossinyol	Ee	Ee, Ma
Luscinia svecica	Blaveta*	Hm, Me	He, Me
Phoenicurus ochruros	Coa-roja	Hm, Mr	Ha, Mm
Ph. phoenicurus	Coa-roja reial	Me	Mm
Saxicola rubetra	Cagamànecs barba-roja	Me	Mm
S. torquata	Cagamànecs	Se, Me	Sa, Mm
Oenanthe oenanthe	Coa-blanca	E no nidificant, Me	Ee, Mm
Oenanthe hispanica	Coa-blanca rossa*	Mr	Me
Monticola solitarius	Mèl-lera blava	Sr	Sm
Turdus merula	Mèl-lera	S no reproductor	Sa, Hm, Mm
T. philomelus	Tord	He	Ha, Ma
T. viscivorus	Tord grivà	Mr	Hm, Me
Cettia cetti	Rossinyol bord*	Se	Se, Hm
Cisticola juncidis	Butxaqueta*	Sm	Sm
Acrocephalus melanopogon	Boscarla mostaxuda	Hr	Hr
A. schoenobaenus	Boscarla dels joncs*	Me	Me
A. scirpaceus	Boscarla de canyar	Em	Em, Mm
A. arundinaceus	Rossinyol gros	M, E?	Me
Hippolais polyglotta	Bosqueta	Mr	Mm
Sylvia balearica	Enganyapastors coa-llarga	S no reproductor	Sa
S. undata	Enganyapastors roig coa-llarga	He	Hm, Me
S. conspicillata	Busqueret trencamates*	Mr	Me
S. cantillans	Busqueret de garriga*	Me	Mm
S. melanocephala	Enganyapastors cap-negre	Sm	Sa
S. communis	Enganyapastors	Me	Mm
S. borin	Enganyapastors mosquiter	Me	Ma
S. atricapilla	Enganyapastors de capell	Ha, Me	Sr, Ha, Ma
Phylloscopus trochilus	Ull de bou gros	Ma	Ma
Ph. sibilatrix	Ull de bou siulador	Mr	Me
Ph. collybita	Ull de bou	Ha, Me	Ha, Mm
Muscicapa striata	Papamosques	E no nidificant, Me	Ea, Ma

Ficedula hypoleuca	Papamosques negre*	Mr	Mm
Parus major	Picaformatges	S no nidificant	Sa
Remiz pendulinus	Teixidor*	Hr	Hr
Lanius senator	Capsigarany	Er, Me	Ea, Ma
Lanius meridionalis	Capsigarany gris ibèric*	Hr, Mr	Hr, Mr
Corvus corax	Corb	S no nidificant	Sr
Sturnus vulgaris	Estornell, tornell	Ha, Me	Ha, Mm
S. unicolor	Estornell negre	A	A
Passer domesticus	Teulat	Sa	Sa
P. montanus	Teulat galta-negre	A	Se
Petronia petronia	Teulat lliri	S no nidificant	Sm
Fringilla coelebs	Pinsà	He	Ha, Mm
Serinus serinus	Garrafó	S no nidificant	Sa, Ha, Me
Carduelis chloris	Verderol	S no nidificant	Sa, Hm
Carduelis carduelis	Cadernera	S no nidificant	Sa, Ha, Mm

ESPÈCIE	NOM POPULAR	ESTATUS A SES FEIXES	ESTATUS A EIVISSA
Carduelis spinus	Llogaret	Hr	Hm, Me
Carduelis cannabina	Llinquer, pixarell	Sm	Sa
Emberiza hortulana	Hortolà*	A	Mr
E. schoeniclus	Hortolà de canyet*	Hm	He, Mr
Emberiza calandra	Xerriu	S no nidificant	Sm
Estrilda astrild	Bec de corall	Escapat de captivitat	Escapat de captivitat

Annex 2.

Toponímia del prat de ses Monges

Font: Felip Cirer Costa. Memòria tècnica per a la declaració de les Feixes del prat de ses Monges Bé d'Interès Cultural (2009).

TOPONÍMIA DEL PRAT DE SES MONGES

Felip Cirer Costa

El prat de ses Monges és una porció de terreny d'aiguamolls, bona part de la qual pertany al municipi d'Eivissa i una part més petita, al de Santa Eulària des Riu. Es troba delimitat per la platja de Talamanca, al sud; la vènda de ses Torres del poble de Jesús, al nord i a l'est i la badia d'Eivissa, a l'oest. L'investigador Antoni Costa Ramon, en un treball que va enllestir els últims anys de la dècada dels anys seixanta del segle XX¹⁰, deia que el prat de ses Monges ocupava una superfície de 307.000 m²; la xarxa de séquies tenia una longitud de 14.500 metres i el nombre de feixes era de seixanta-una. Especificava també que les feixes situades més al sud, és a dir, les més properes a la badia d'Eivissa i a la platja de Talamanca, no eren tan productives com les situades més a tramuntana, cap al poble de Jesús. Aquesta era la zona menys productiva, propera a l'Illa Plana i que es coneixia amb el nom des Prat; aquesta regió fou totalment ocupada pel passeig Marítim, que en temps de la descripció de Costa, es construïa a la zona nord de la badia d'Eivissa.

L'aportació hídrica de les sèquies del prat de ses Monges, era deguda en gran part per dos torrents: la séquia Llanvanera, el segon torrent en importància de l'illa d'Eivissa, i pel torrent des Fornàs, que en la seua part final rep el nom de torrent de ses Dones.

El Diccionari Català-Valencià-Balear defineix feixa com: *Tros de terra llarguer en el qual se conren cereals, llegums o hortalisses. (...) En les terres muntanyoses o costerudes, les feixes són trossos de terra plans, horitzontals, situats en el coster i limitats per marges o parets que els protegeixen contra les avingudes. La feixa també és el nom d'una mesura agrària que a Olot té 12 quarterades i a Besalú i Banyoles en té setze (equivalents a 1,8 àrees).*

El vocabulari eivissenc-castellà que és un annex de la Guia del turista d'Artur Pérez-Cabre i Tur de 1909 i que és el primer estudi lèxic del dialecte eivissenc, defineix feixa com: *Porción de tierra labrantía o de huerta que se riega por filtración.*

El nom de prat de ses Monges es deu al fet que el convent de Sant Cristòfol de la ciutat d'Eivissa, regit per les monges canongesses de Sant Agustí, era el propietari d'aquesta porció de territori. Aquest convent es fundà l'any 1600. No se sap quan el Prat passà a ser propietat de les monges, però és segura la seua propietat i així en moltes de les notícies registrals de final de segle XIX consultades, es troba que les feixes d'aquesta zona tenen un cànon emfitèutic que s'havia de pagar al dit convent. Fins i tot hem trobat una feixa que era propietat de convent i que les monges varen vendre l'1 de novembre de l'any 1841: *Francisco Rabell, presbítero, administrador de las religiosas Agustinas de esta ciudad otorgante; y José Ventura (Verniola), vecino de la misma acceptante. (...) Un pedazo de tierra inculto de prado de las Monjas, conocido por la feixa número tercero. Valor quinientos reales, treinta y tres maravedises vellón. Cargas: 15 reales vellón anuales al convento Agustinas de esta ciudad*¹¹. Aquesta mateixa feixa, que en primer moment no tenia nom, era coneguda com la feixa número tres, fou venuda al cap de vint anys (1866) i dividida en parts iguals entre els dos nous propietaris: Antoni Torres de Josep i de Maria Joan, que en

¹⁰ COSTA RAMON, Antoni: La ciutat i badia d'Eivissa. Editorial Mediterrània. Eivissa 1996, pàg 62 i ss.

¹¹ Registre de la Propietat d'Eivissa, finca núm. 202, foli 22, tom III.

saig del jutjat i Antoni Marí de Jaume i de Francisca Ferrer, jornalers; les dues porcions foren dividides per una séquia. Al cap de dos anys, una de les dues feixes fou venuda a Joan Riera i Torres. Aquestos canvis de propietaris fa que el nom de les feixes canviï contínuament, segons es van alternant els propietaris o el majorals de les feixes. Aquestos continus canvis de propietat fa molt difícil el manteniment d'un nom per a cada una de les unitats o feixes del prat de ses Monges.

Una altra característica era que molts dels propietaris eren membres de les famílies benestants de la ciutat, cosa que es pot comprovar en els documents del Registre de la Propietat, on abunden els propietaris com: Bernat Calbet, Joan Wallis, Guillem Ramon, Bernat Selleres, Joan Palau, Josep Verdera... que compraven i venien les feixes en funció dels excedents de tresoreria o de les necessitats que poguessin tenir.

També complica molt aquest estudi toponímic, les contínues transmissions i segregacions que han fet que es perdessin els límits naturals, que eren bàsicament les séquies. Un cas del que deim el tenim en la inscripció d'un solar al prat de ses Monges, procedent de la finca de can Bessó, de 14 metres d'ample per 14 metres de llarg, que Joan Riera Pujol (el metge Pujolet) va vendre a Valentina Tur Ayza, per un import de 250 pessetes, inscripció efectuada el tretze de juny de 1951¹².

Molt poques feixes eren habitades; la majoria de propietaris o majorals vivien a la ciutat d'Eivissa i cada dia recorrien la curta distància que els separava de les seues feixes. La feixa solia tenir un cobertís on guardar les ferramentes i algun corral on tenir un porc, un parell de cabres i unes poques gallines. Cal apuntar també, l'alt rendiment agrícola que es podia treure d'una feixa, ja que produïa tres collites anuals si se sabia establir una bona rotació dels cultius, que no empobriessin excessivament el terreny.

Cal tenir present la importància que tenia mantenir sempre netes les sèquies, ja que per una banda facilitava la infiltració hídrica i feia que l'aigua corregués al llarg de la xarxa hidràulica; per l'altra, els llots i fangs que es treien de les séquies era un magnífic adob per a les terres de les feixes. Aquesta contínua aportació i el conreu feia que les feixes tenguessin una altura superior a la que tenen avui, que semblen esfondrades i amb la intrusió constant de l'aigua de la mar.

Aquesta obligació de mantenir en bones condicions els canals, es reflecteix en el documents de compravenda, quan es fa constar que el contracte es fa amb les condicions següents: *els compradors han de satisfer per igual les contribucions (eren dos compradors) i la neteja les séquies que pertanyin a cada u i per meitat, la divisòria; i que el venedor s'obliga a evicció i sanejament, segons dret*¹³.

L'aportació hídrica de l'aigua provinent de les séquies, encara era afavorida per la xarxa subterrània de fibres, que tan bé descriu George M. Foster en el seu estudi sobre les Feixes (1952). Sembla que l'última feixa que es va fiblar, ara fa uns trenta-cinc anys, la coneguem com feixa d'en Tatxos.

Una mostra més de la importància que es donava a les feixes, és que tenien un sistema propi de parceria o mitger, i tenia el dia quinze d'abril com la data de la sortida i de l'entrada dels majorals, en comptes del dia de Sant Joan, com és tradicional a la resta de les finques de les Pitiüses¹⁴.

Nom de la feixa

1 d'en Capitanet, d'en Negret, d'en Miquel de la Pagesa
2 sa Punta d'en Fornet

Propietari

Miquel Joan Torres

¹² Registre de la Propietat d'Eivissa, Tom 61, foli 40.

¹³ Registre de la Propietat d'Eivissa, finca 202, foli 22, tom II.

¹⁴ COSTA RAMON, José: 'Derecho foral ibicenco. La aparcería' a Ibiza. Revista mensual editada por sociedad cultural y artística Ebusus. Núm.29, gener 1949-març1950

3 d'en Cervera, des Salandero, d'en Pere Damià
33 d'en Biel, es Palmer
2 sa Tanqueta, s'hort d'en Ties
3 des Galop, d'en Joan de ses Casasses, d'en Lluquí
36 d'en Malalt, d'en Bellet, d'en Fita
37 des Comodo, d'en Fèlix, de n'Escabeiada, des Putxet,
d'en Tatxos
4 d'en Pere des Jai
5 des Galop
6 d'en Ripoll, de ses Guillemes
7 de na Guixa, d'en Rubó

8 d'en Menut, d'en Joan de sa Pipa
9 d'en Rafal, de na Rafala, d'en Bofia
10 d'en Verdera, d'en Toni des Molí, de n'Adela, d'en Manyà
11 de n'Adela, d'en Bessó, na Botigues
13 d'en Castelló, d'en Leopoldo
63 d'en Miquel de sa Torre Tombada, d'en Menut, d'en Bofia
64 d'en Pereta, de na Maiansa
65 d'en Pep Sastre, d'en Bessó
12/66 d'en Mariano Racó, des Fusteret
67 d'en Joan Coves
14 de n'Angeleta, d'en Casalís
15 d'en Bellet, na Solera, dau de na Solera
16 de s'Argentí, de na Pepa Penya
17 de s'Argelí, d'en Bigots, de na Catalina
71 des Nano, d'en Cabanilles
18 d'en Pep Serra, d'en Pedro, des Patró, d'en Casalís
19 d'en Lluís Joan Costa Joan
20 d'en Pep Xico, d'en Toni des Molí, des Josepí
21 sa vinya des Sord Rafalet
22 d'en Toni des Molí
23 d'en Rafalet, d'en Pere Vidal
24 d'en Toni s'Argelí, d'en Vicentet Planes, d'en Bossa
54 sa carrera Curta
55 can Bessó, cas metge Pujolet
97 es prat de Dins, es prat de n'Adela, d'en Bosc
96 des cotxo de sa Blanca Dona
36/93 d'en Galcerà
90 can Joan des Fornàs
92 d'en Murtera, d'en Creu
91 d'en Teuet
89 d'en Bartomeu Teuet
22 des Cotxo

Joan Cervera Roig
Gabriel Vadell Torres
Antoni Torres Prats
Vicent Torres
Josep Tur Palerm

Catalina Torres Costa
Maria Torres Torres
Jaume Riera Ferrer
Maria Ripoll Guasch
Estanislau Puigròs Badia
(Joan Torres Roig)
Bartomeu Escandell
Josep Serra Roselló
Josep Verdera Ramon
Adela Torres Martín
Antoni Joan Castelló
Maria Torres Mari
Josep Tur Tur
Estanislau Puigròs Badia
Guillem Ramon Colomar
Esperança Mayans Costa
Francesc Roig Guasch
Vicent Ferrer Roig
Catalina Galibardo

Josep Arabí Arabí
Joan Arabí Escandell

Maria Riera Bonet
Bartomeu Tur Turista

Antoni Marí

84 d'en Garrovers
 83 des Nou
 81 d'en Bernat, Ranxo Grande
 82 ses Formentereres
 47 d'en Guerra, d'en Joncayet
 50 can Macià
 49 es Palmer
 56 d'en Verdera
 57 d'en Sifre
 58 d'en Parra, d'en Bellet
 38 d'en Sarg o d'en Xarc
 39 de Cala Llonga
 46 d'en Ferrer
 90 d'en Roig
 48 d'en Malalt
 44 d'en Toni Frare
 45 d'en Joanó
 18 d'en Renalies
 104 d'en Daifa
 A sa Tanqueta
 B sa Torre Blanca
 C Camí de cas metge Serra
 D sa Sèquia Llavanera
 E d'en Roig, d'en Castelló, d'en Marquet, d'en Sastre
 F Can Lavilla
 G sa carrera Curta, camí de can Tauet

De l'estudi realitzat a l'índex de les finques rústiques del terme municipal de Santa Eulària des Riu de l'any 1912, s'han trobat algunes feixes que no s'han pogut situar sobre el plànol. L'ús agrícola de totes elles és qualificat com a feixa, prat o feixa-prat.

6 Cal recordar que en aquell temps, el prat de ses Monges pertanyia íntegrament al municipi de Santa Eulària des Riu. Una part d'aquesta zona va passar a l'Ajuntament d'Eivissa quan, a començament dels anys seixanta del segle XX, es modificaren els límits, eixamplant el terme municipal d'Eivissa.

Nom de la feixa	Límit oriental	Límit de ponent	Superfície
feixa d'en Rubió	Joan Marí Tur	Maria Ferrer Marí	3,057 m2
feixa número 30	Prat de ses Monges	Josep Planells	6 tornais
feixa d'en Tonió	Jaume Cervera	Antoni Riera	20 àrees
feixa Llarga	Catalina Ferrer Ribes	Bernat Martí	
feixa d'en Puig	Josep Roig Roig	Hereus de Joan Arabí	28 àrees
feixa d'en Cama	Miquel Torres Torres	Josep Torres Costa	19 àrees
sa Feixa	Joan Wallis	Francesc Clapés Jordi	10 àrees
feixa d'en Roques			

feixa Llarga	camí General	Joan Roig	33 àrees
sa Feixa	mar	Josep Joan Ribes	28 àrees
Na Calafata o feixa d'en Jaume Simon			

CONCLUSIONS

1. Ens trobam davant d'un cas de toponímia menor o microtoponímia, ja que és un territori petit, però amb moltes unitats a designar. Parlam d'un territori d'uns 200.000 metres quadrats i una seixantena de feixes a denominar, a més d'altres topònims relacionats.
2. És un territori sense accidents geogràfics destacables; totes les feixes són semblants i molt uniformes, això fa molt difícil que tinguin un nom referit al relleu, a la composició del terreny, a la flora, a la fauna, a les activitats humanes... que són els més productius en la generació de toponímia.
3. Tot això fa que el nom que s'empra sol ser el del propietari, més concretament el nom de família amb el qual se'l coneix i amb això entrem en el ric camp dels noms de família de les Pitiüses.
4. Les feixes no tenen les característiques de les finques rústiques, de les cases pairals, que es transmeten de pares a fill al llarg de generacions, d'acord amb la institució de l'hereu. Les feixes canvien contínuament de propietaris

5. LES FONTS DE L'ESTUDI

En el XXIV Col·loqui de la Societat d'Onomàstica celebrat a Eivissa el mes d'octubre de 1998 vaig presentar una comunicació que portava per títol 'Les feixes des Prat de ses Monges', publicada el desembre de 2000 en el *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica LXXXIII*, comunicació que va sortir sense el corresponent plànol on situar els topònims. En aquell moment es recollien 104 noms.

Per tal de conèixer els noms de les feixes ens hem basat en dues fonts: la primera de caràcter oral, amb l'entrevista a diverses persones que habiten o han habitat a la zona del prat de ses Monges. En especial hem d'esmentar l'ajuda del senyor Vicent Torres Maria 'Vicent Celleràs', que fins i tot ha elaborat un croquis de la zona, que ha posat a la nostra disposició. També ha estat ben important la contribució del senyor Josep Planells Marí 'd Molí', propietari d'una feixa i bon coneixedor de la contrada. La segona font ha estat rastreig en la documentació de la oficina de Registre de la Propietat d'Eivissa, cosa molt difícil, ja que es troba ordenat per les entitats registrals i amb l'índex amb el nom del propietari, únicament.

Una altra qüestió és que el prat de ses Monges es reparteix entre dos termes municipals, d'Eivissa, la part més propera a la mar, i una part més petita que correspon a Santa Eulà des Riu i que és la part més propera al poble de Jesús. Del primer municipi n'hem pogut obtenir un croquis de final dels anys seixanta amb el nom del propietari, però sense cap altra indicació o d'altres noms o informacions.

Per tal de donar a conèixer una mica més la transmissió constant d'algunes feixes, reprodueixen algunes notes registrals d'una feixa:

Finca 420. en Sulera, antes Dau de en Sulera. 3 turnais 16 áreas 51 centiárea.

Linderos: Norte: tierras d Juan Ramón. Este: herederos de Antonio Ferrer. Sur y Oeste: camino general.

1. Certifico: que en el libro Cuarton del Llano de Vila del antiguo Registro, al folio diez, halla una inscripción de propiedad, cuyo tenor es como sigue:

Días catorce de abril de mil ochocientos cuarenta y cinco. Juan Roselló hijo de otro y de María Juan, vecino de Jesús, por escritura ante el notario D. Pedro de Jasso, cede, renuncia y traspasa a José Torres de Antonio y de Inés Cardona, natural y vecino de esta ciudad, toda aquella feixa de tierra cercada de acequia en el prado de las Monjas, libre de toda carga, menos la obligación de satisfacer seis reales de la tierra anuales a las Mónjas Agustinas de esta ciudad. Ibiza diez y seis de abril mil ochocientos cuarenta y cinco. Narciso Puget.

Certifico: que careciendo la inscripción preinserta de alguna de las circunstancias que exige la ley las adiciono con arreglo al expediente instuïdo en el Juzgado de primera instancia de este partido, ante el escribano D. José Ramón Carreras, que ahora presenta José Torres y Ferrer, en los términos siguientes: que la expresada feixa se halla situada en la parroquia de Nuestra Señora de Jesús, Distrito de Santa Eulalia, y linda por el norte con tierras de D. Juan Ramon. Por el Este con las de los herederos de Antonio Ferrer, por el Sur y Oeste con el camino general. Tiene de cabida tres tornais, medida del país y su valor es de dos mil reales vellón.

Concuerda con el asiento y expediente a que me refiero; y para poder estender la inscripción que sigue, traslado la presente en la ciudad de Ibiza a diez y nueve de setiembre de mil ochocientos sesenta y siete.

Fco. Javier Gotarredona

2. La feixa cuya descripción aparece en la inscripción primera de este número, folio 230, tomo tercero del Registro de la Propiedad quinto de Santa Eulalia, a la cual me refiero, resulta gravada con el cánón enfiteútico de que en la misma se hace mérito. José Torres de Antonio y de Inés Cardona, casado, de treinta y tres años de edad, labrador, vecino de esta ciudad, adquirió dicha feixa por cambio con Juan Roselló y Juan, y por su muerte, ocurrida el día nueve de octubre de mil ochocientos cincuenta y dos, la transmitió a su hijo José Torres de José de María Ferrer, casado, de veintiseis años de edad, jornalero, vecino de esta ciudad, único heredero legítimo declarado así por el Señor Juez de primera instancia de este partido en providencia de veintidos de Agosto del año último, por ante el escribano D. José Ramon Carreras.

(19-09-1867)

3. El mismo José Torres y Ferrer y su hermana uterina María Torres y Ferrer de veinte y ocho años de edad, con intervención de su marido Juan Soler y Ferrer de 41 años de edad, barbero, vecino del Arrabal de esta ciudad, nombraron liquidadores de dicha herencia que fue publicada a la partes el 13-2-1855, por el notario D. Rafael Mibar que tal finca de este número pertenece a María Torres como heredera de su padre Vicente Torres Catoy, con obligación de entregar al José Torres Ferrer la cantidad de dos mil novecientos sesenta y cuatro reales y siete céntimos en completo pago de sus derechos, cuya cantidad confiesa José Torres haber recibido de aquellos por mano del su citado marido

4.(...) Antoni Torres y Boned, casado, molinero, de 44 años de edad, vecino de la parroquia de San Cristóbal, adquirió dicha finca por compra a María Torres Ferrer según consta en inscripción que antecede, y ahora la vende a Juan Serra de Juan y de Esperanza Torres, por precio de mil pesetas...

(188

5.(...) Esta finca aparece gravada con una obligación de pagar seis reales anuales a las Monjas Agustinas de esta ciudad, según la citada inscripción primera, Juan Serra y Torres casado, labrador, (...) adquirió dicha finca por compra a Antonia Torres y Boned (...) y vende a Don José Ramon y Ferrer, viudo, capataz de carreteras.

(20-02-188

6.(...) Don José Ramon y Ferrer adquirió dicha finca por compra a Antonio Torres y Boned.

(11-11-189

7.(...) Hipoteca a favor de l'Ajuntament d'Eivissa per garantia de 1.000 pessetes de les 17.500 exigides com a fiança a Antoni Juan i Bonet pel compliment del plec de condicions d'adjudicació de l'arrendament de consums i arbitris.

Aquesta mateixa feixa apareix en un anunci que es posa en venda: *Se desea vender en buenas condiciones una feixa situada en el sitio conocido por 'Es Prat de ses Monjes', propiedad de D. Bernardo Soler, que tiene el portal encarnado. Para más señas. En esta imprenta informarán.*

(Diario de Ibiza, 18-8-1915)

Altres inscripcions d'aquesta feixa apareixen el 20-1-1932 (foli 54, tom 34, núm. 420 de Santa Eulària) i 2-12-1939 (foli 55, tom 34, núm. 420 de Santa Eulària), que passa a la família que actualment encara la posseeix.

Annex 3.

Material descriptiu adicional

Annex 3. Material descriptiu adicional

1. Bibliografia

Les principals referències per conèixer l'origen i el funcionalment de ses Feixes són tres. Totes elles s'han utilitzat.

En primer lloc, l'article publicat l'any 1952 per George M. Foster, que era director de l'Institut d'Antropologia Social de la Smithsonian Institution, a The Geographical Review i que, posteriorment, va ser publicat a Estudios Geográficos el mateix any i al Butlletí de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Palma de Mallorca l'any 1963. Posteriorment aquesta última versió, en castellà, ha estat publicada a la revista Territoris, l'any 1999. Presentava ses Feixes com el llegat cultural andalusí més enginyós i menys conegut. Descrivia detalladament com estaven construïdes ses feixes i el seu funcionament agrícola, i també feia una introducció històrica. No obstant l'anterior, erròniament atribuïa les feixes que va veure als andalusins, quan, com hem exposat, la seua construcció es va iniciar el segle XVII. És remarcable que va suposar la difusió de l'existència de ses Feixes a nivell internacional.

Cronològicament, el segon dels treballs a considerar és el de Ricardo González Villaescusa y Helena Kirchner, publicat l'any 1997; a la primera part del treball, per primera vegada s'identifiquen, a través de l'anàlisi de les formes d'estructuració del paisatge amb fotointerpretació, els àmbits que ocupaven ses feixes originals construïdes pels pagesos andalusins així com la seua estructuració a través dels drenatges i com aquests varen ser aprofitats per a la construcció de ses feixes que coneixem avui en dia. En la segona part, analitza la documentació sobre la construcció de les primeres feixes i de les que les succeïren. Sorpren que fins tan recentment no es conegués la ubicació de les feixes originals, la qual cosa és una mostra més de l'oblit en què es trobaven.

El tercer dels treballs imprescindibles per conèixer ses Feixes és un llibre recent. Coordinat per Marià Marí, el va editar l'associació ecologista GEN-GOB Eivissa l'any 2009 i recull seguit d'articles amb diversa orientació. Alguns dels articles que conté fan noves aportacions, derivades d'investigacions recents, al coneixement de la història i dels valors naturals de l'àmbit i s'han usat extensament en la documentació del present Pla especial.

Un quart treball, és també molt útil per conèixer l'estat ecològic de ses Feixes. Es tracta de l'obra que va realitzar Duna Balears SL, l'any 2002 i que resta inèdit. Du per títol, *Assistència tècnica per a la redacció del Pla Especial de Ses Feixes*, i va ser encarregat per la Conselleria de Patrimoni del Consell Insular d'Eivissa. El mateix títol ja mostra que no es tracta d'un treball acadèmic, sinó dirigit a la preparació del pla especial de ses Feixes de Vinya i del prat de ses Monges d'Eivissa en un moment en què s'estava tramitant la declaració com a Bé d'interès cultural (BIC) dels dos àmbits de ses Feixes. Aquest treball recopila molta informació sobre els àmbits i contenia una proposta d'ordenació. Una gran part de l'informació que contenia s'ha utilitzat en l'elaboració de la documentació del present Pla especial.

Les referències concretes de totes les obres utilitzades per a l'elaboració de la documentació del Pla especial són les següents:

BARÓN, A. (dir.)(2007): Documento técnico de delimitación, caracterización, clasificación e inventario de zonas húmedas de Baleares. Dirección General de Recursos Hídricos. Servicio de Estudios y Planificación. Director del Estudio: ALFREDO BARÓN PÉRIZ. Asistencia técnica FOA Ambiental, SL. URL: [Consultat el 30/06/2013].

BARÓN, A. (dir.)(2002). Plan Hidrológico de las Islas Baleares. Govern de les Illes Balears. Asistencia técnica EPTISA. Conselleria de Medi Ambient. URL: [Consultat el 26/06/2013].

DUNA BALEARES S.L., Consultores ambientales, 2002: "Asistència tècnica per a la redacció del Pla Especial de Ses Feixes". Conselleria de Patrimoni. Consell Insular d'Eivissa.

EUROSITE (1999): Manual de Plans de Gestió. Fundació Territori i Paisatge. URL: http://www.eurosite.org/files/toolkitmp_catalan.pdf [Consultat el 17/07/2013].

FOSTER, G. M. Las feixes de Ibiza. Revista Territoris, núm. 2. p 185-193. URL: [Consultat el 30/06/2013].

GONZÁLEZ VILLAESCUSA, R. i KIRCHNER, H. (1997). *La construcció d'un espai agrari drenat andalusí al Hawz de la Mâdina de Yâbisa. Anàlisi morfològica, documental i arqueològica del Pla de Vila*. In BARCELÓ, M., (coord.), El curs de les aigües. Treballs sobre el pagesos de Yâbisa (290-633 H-902-1235 dC), Consell Insular d'Eivissa i Formentera, Eivissa, 1997, 112 p. URL: [Consultat el 30/06/2013].

GURREA, R. i HERRERA, M., (Coords.) 2009: 10 anys Eivissa Patrimoni de la Humanitat. Ajuntament d'Eivissa. Eivissa.

ICOMOS – IUCN. (2009): Report on the joint world heritage centre - ICOMOS - IUCN-reactive monitoring mission to the world heritage property of "Ibiza, Biodiversity and Culture". URL: o [Consultat el 26/06/2013].

MARÍ, M. (coord.): Vila i Ses Feixes. Els camins de l'aigua. GEN-GOB Eivissa, Eivissa. URL: [Consultat el 30/06/2013].

MATEOS RUÍZ, R. M i GONZÁLEZ CASASNOVAS, C. (Coords.)(2009): Els camins de l'aigua de les Illes Balears. Aquífers i fonts. Madrid: Instituto Geológico y Minero de España i Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears.

MEMÒRIA DE LA INCOACIÓ DEL BIC DEL PRAT DE SES MONGES. BOIB núm. 13, de 28/01/2010.

PONS BUADES, G. X. (2014). Comunicació personal.

2. Bases de dades

No es coneix cap base de dades que estigui referida específicament a ses Feixes d'Eivissa.

Les principals bases de dades que poden aportar informació sobre l'entorn socioeconòmic de l'àmbit del Pla especial són les de l'Institut Nacional d'Estadística (INE.es) i les de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT.caib.es).

3. Cobertura cartogràfica

La cartografia més rellevant relativa a l'àmbit del Pla especial és la següent:

- Planimetria de la zona humida de ses Feixes del Prat de ses Monges. 2011. InfraPlan. Escala 1:500.
- Mapa topogràfic de les Illes Balears. 2008. SITIBSA. Escala 1:5000.
- Mapa topogràfic de les Illes Balears. 2002. SITIBSA. Escala 1:5000.
- Mapa topogràfic Balear. 1995. SITIBSA. Escala 1:5000.

Com a cartografia històrica convé tenir present:

- Els mapes i esquemes del sistema de drenatge elaborats per Ricardo González Villaescusa (Villaescusa i Kirchner, 1997).

- *Plano de la plaza y puerto de Ibiza*. 1740. Arxiu Cartogràfic i d'Estudis Geogràfics del Centre Geogràfic de l'Exèrcit (Ministeri de Defensa).
- *Plano de la plaza de Ibiza y sus contornos*. Joan Ballester, 1738. Arxiu Històric d'Eivissa.
- *Plano de la plaza de Ibiza y sus contornos*. Joan Ballester, 1752. Arxiu General de Simancas.
- *Ibiza*. Francisco Coello, 1850. Arxiu Cartogràfic i d'Estudis Geogràfics del Centre Geogràfic de l'Exèrcit (Ministeri de Defensa).

Com a cartografia temàtica s'han de tenir presents:

- Mapes d'evolució de la vegetació al prat de ses Monges entre els anys 1998 i 2005. Marí (2009:163).
- Mapes informatius de l'*Asistència tècnica per a la redacció del Pla Especial de Ses Feixes*. Entre d'altres contenen informació sobre els següents aspectes:
 - o Qualitat de l'aire
 - o Nivells sonors
 - o Geomorfologia
 - o Hidrologia
 - o Vegetació i usos del sòl
 - o Fauna
 - o Paisatge
 - o Socioeconomia
 - o Patrimoni

4. Cobertura fotogràfica terrestre

A l'Arxiu d'Imatge i So del Consell Insular d'Eivissa i Formentera i a l'Arxiu Històric de l'Ajuntament d'Eivissa (AHE) hi ha nombroses imatges de l'espai d'èpoques diferents.

5. Cobertura fotogràfica aèria i per satèl·lit

Les fotografies aèries verticals disponibles comencen l'any 1956 amb el que s'ha conegut com a vol americà. Les que s'han pogut localitzar són les següents:

- 1956. Disponible en xarxa a <http://ideib.caib.es/visualitzador/visor.jsp>
- 1968. Maig. ESTOP (Estudis Topogràfics).
- 1975. Març. GEOCART.
- 1978. Ortofoto de vol militar.
- 1981. Juny. GEOCART.
- 1989. Disponible en xarxa a <http://ideib.caib.es/visualitzador/visor.jsp>
- 1990. Juliol. GEOCART.
- 1997. Març. GEOCART.
- 2000. Novembre. GEOCART.
- 2001. Disponible en xarxa a <http://ideib.caib.es/visualitzador/visor.jsp>
- 2002. Disponible en xarxa a <http://ideib.caib.es/visualitzador/visor.jsp>
- 2004. Disponible en xarxa a <http://ideib.caib.es/visualitzador/visor.jsp>
- 2006. Disponible en xarxa a <http://ideib.caib.es/visualitzador/visor.jsp>
- 2008. Disponible en xarxa a <http://ideib.caib.es/visualitzador/visor.jsp>

- 2010. Disponible en xarxa a <http://ideib.caib.es/visualitzador/visor.jsp>
- 2012. Disponible en xarxa a <http://ideib.caib.es/visualitzador/visor.jsp>

Respecte de les imatges obtingudes des de satèl·lits són diverses:

- 2002. Àmbit Illes Balears. Resolució 10 m. Disponible en xarxa a <http://ideib.caib.es/visualitzador/visor.jsp>
- Serveis de mapes a través d'internet (en general, amb bones qualitats d'imatge però amb una incerta qualitat pel que fa a la georeferenciació):
 - o Bing. . Disposa també de fotografia obliqua de 2007 molt bona descriptora de l'estructura territorial i paisatgística.
 - o Google maps. <http://maps.google.com/>. Diverses dates.
 - o Yahoo maps. <http://yahoo.google.com/>

Annex 4.

L'entorn marí immediat a l'àmbit del Pla especial: la badia de Talamanca.

Font principal: Duna Balears (2002).

Annex 4. L'entorn marí immediat a l'àmbit del Pla especial: la badia de Talamanca.

Font principal: Duna Balears (2002).

1. Ecosistemes.

A la badia de Talamanca, els ecosistemes tenen una escassa variabilitat perquè les condicions del substrat i l'orientació són molt homogènies; l'**annex 4.b** reproduïx la bionomia dels fons marins de la badia de Talamanca tal com consta a un estudi que va ser elaborat per Tecnoambiente¹⁵. Els fons estan dominats totalment per comunitats de praderies de fanerògames marines: *Posidonia oceanica* i *Cymodocea nodosa*.

Les característiques de l'aigua a la badia de Talamanca són les que caracteritzen les Pitiüses en general, aigües pobres, de marcat caràcter oligotròfic per la falta de nutrients. La marcada oligotròfia afavoreix que les aigües siguin transparents i, això, afegit a l'elevada insolació característica, fa possible la presència d'uns fons marins molt ben il·luminats. En conjunt, hi ha unes condicions idònies per al desenvolupament de les comunitats de fanerògames marines. La badia de Talamanca es caracteritza per un baix hidrodinamisme que afavoreix la sedimentació dels àrids suspesos a la columna d'aigua. Dins la badia, com més prop de la costa, disminueix progressivament la profunditat i amb ella, també l'hidrodinamisme. Per això, el fons en les zones de menor profunditat està constituït per arenes fangoses i, a major distància de la riba, per arenes fines ben calibrades.

S'ha de destacar el marcat caràcter termòfil de les aigües de l'interior de la badia de Talamanca, amb temperatures superficials màximes de 28-30 °C, en les zones menys profundes i en els llocs amb presència de praderies "cota 0". Aquestes temperatures màximes tan elevades s'expliquen per diversos factors:

- El reduït hidrodinamisme especialment en els mesos d'estiu, el qual afavoreix la formació de la termoclina estival (els primers metres de la columna d'aigua absorbeixen la radiació solar produint un intens escalfament que estableix un gradient tèrmic i de densitat, causat per l'evaporació superficial i l'ascens de la temperatura, cosa que tendeix a estabilitzar la columna d'aigua). L'absència de temporals en els mesos d'estiu afavoreix aquest fenomen. D'aquesta forma, queda una capa superficial estable que arriba fins una profunditat màxima de 25-30 metres, que marca el caràcter termòfil d'aquestes aigües i de les comunitats presents a l'interior de la badia. La termoclina estival comença a formar-se en el mes de maig i està present fins a finals d'octubre o novembre, desapareixent amb la arribada dels temporals de la tardor i el descens de les temperatures.
- Les elevades temperatures de l'estiu, que coincideixen amb el període de major estabilitat marítima i per tant reduït hidrodinamisme.
- L'orientació de la badia de Talamanca, al sud-est, presentant el "fetch" a l'onatge des d'aquesta direcció totalment obert, ja que l'illa de Formentera no li proporciona cap protecció.

¹⁵ Estudi d'impacte ambiental del projecte d'Interconnexió elèctrica Mallorca-Eivissa (calentament a 132 kV Torrent-Santa Ponça) de Red Eléctrica de España. Elaborat per Tecnoambiente.

Com s'ha dit, els fons de la badia de Tamanca estan recoberts quasi en la seva totalitat per dues comunitats. A continuació se n'exposen les característiques principals:

- Comunitat de gespa de *Cymodocea nodosa*.

A la badia de Tamanca hi ha una àmplia i frondosa praderia de *Cymodocea nodosa*, d'excel·lents característiques per la seva amplitud, recobriment i estat de conservació. Les praderies que forma aquesta planta són conegudes amb el nom d'herbei o de gespa. A Tamanca el trobam situat a les aigües poc profundes immediates a la platja, entre l'escull barrera que constitueix la praderia de posidònia i la platja, a la llacuna sedimentària que crea la presència de l'escull de posidònia.

A l'interior de la llacuna sedimentària l'hidro dinamisme és molt reduït, a causa de la protecció de la mata i l'escull de posidònia que actua com a dic de contenció de l'onatge. El vessant oest de la badia és on la gespa assoleix un major desenvolupament i recobriment perquè està més resguardada, amb una menor orientació a l'onatge, cosa que ha afavorit el major desenvolupament de la mata de posidònia i de la praderia a "cota 0". S'ha pogut observar la floració de la *Cymodocea nodosa* a la praderia de Tamanca en els mesos de maig i juny. Cal recordar que les praderies de *Cymodocea nodosa* es troben en regressió en la quasi totalitat de la Mediterrània occidental, ja que és una espècie pròpia de l'infralitoral que recobreix els fons de llacunes costaneres, badies poc profundes i zones d'aigües someres resguardades de l'onatge, que són hàbitats molt sensibles als impactes de l'home sobre les costes. A més, aquestes praderies són escasses a les illes Pitiüses, cosa que s'ha de considerar des del punt de vista biològic i de conservació.

Durant la realització de l'estudi de Duna Balears l'any 2002, es va detectar la regressió de la praderia de *Cymodocea nodosa* i que en els últims anys s'havia estès notablement l'espècie *Caulerpa prolifera*. El recobriment d'aquesta espècie estava desplaçant els herbeis de *Cymodocea nodosa*. L'expansió de la *Caulerpa prolifera* és indicador d'una modificació en el flux sedimentari, en concret, evidencia una major aportació de fangs, els quals constitueixen el substrat més propici per al desenvolupament de la *Caulerpa prolifera*, i una major eutrofització de les aigües. Per a aquestes variacions ambientals s'hi proposaren diverses explicacions (tot i que no es prenia partit per cap d'elles):

- Eutrofització (excés de nutrients degut als abocaments de l'emissari submari d'aigües residuals depurades).
- Enfangament de la llacuna sedimentària (per la modificació de la dinàmica sedimentària a causa del procés de neteja de les platges o per la destrucció de gran part de la praderia cota 0 de la *Posidonia oceanica*, la qual disminueix la captació de sediment per la praderia).
- Procés de floculació i decantació produïts per els abocaments de salmorres a l'emissari de la planta dessaladora d'Eivissa.
- Variacions de les aportacions pluvials a causa de la urbanització del litoral i la reconducció de les aigües pluvials.

Des d'aquell moment, no s'ha fet cap nou estudi que permeti constatar com s'ha avançat el procés de substitució de la *Cymodocea nodosa* per la *Caulerpa prolifera* ni quina n'és la causa.

S'afirma a Marí (2009:202), que a les praderies de *Cymodocea nodosa* ben conservades hi destaca la presència del signàtid *Syngnathus abaster*, que es cataloga com a espècie en perill crític a la llista vermella dels peixos de les Illes Balears.

- Comunitat de praderies de *Posidonia oceanica*.

Els fons de la badia de Talamanca estan ocupats majoritàriament per una extensa praderia de posidònia, que domina el pis infralitoral de l'interior de la badia ja que s'hi donen les circumstàncies adequades: aigües transparents ben il·luminades i fons d'arenas fines ben calibrades amb certa quantitat de matèria orgànica i un reduït hidrodinamisme. Això explica el gran desenvolupament que aquesta comunitat té i les formacions que origina. A més, el pendent suau del fons marí ofereix una àmplia superfície per a l'expansió de la praderia de posidònia que recobreix la quasi totalitat de la badia des de la superfície fins als 30-35 metres de profunditat.

La comunitat de posidònia s'estructura en una sèrie de morfologies que conformen un paisatge marí de gran diversitat, entre les que poden distingir-se:

- i. Mates o esculls submergits
- ii. Escull barrera (que es pot descompondre en les següents parts:)
 - a. La praderia infralitoral
 - b. El preescull
 - c. L'escull
 - d. La praderia "cota 0"
 - e. El "lagoon interior" o llacuna sedimentària
 - f. Els canals intermata
- iii. Acumulacions de fulles i rizomes morts

A continuació es descriuen aquestes morfologies a la zona de Talamanca.

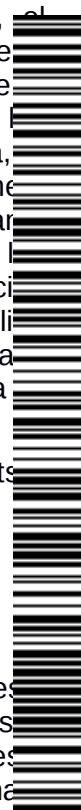
i. Mates o esculls submergits

Les praderies de posidònia tenen la capacitat d'eleva-se sobre el fons gràcies al desenvolupament de rizomes de creixement vertical, coneguts com rizomes ortòtrots. El desenvolupament d'aquest tipus de rizomes es veu afavorit en aigües de bona visibilitat, ja que la llum penetra millor en la columna d'aigua. Però, el desenvolupament d'aquest tipus de rizomes no és suficient per a la formació de mata o escull de posidònia. L'edificació de l'escull és resultat de l'equilibri entre el creixement dels rizomes ortòtrots i la sedimentació. El creixement vertical de les plantes, si no hi ha aportació de sediment, no permetria l'elevació de la praderia, que les plantes, davant l'absència de substrat, es desarrelarien. El sediment transportat per l'onatge és frenat per la vegetació de la pròpia praderia i es decaient sobre l'entramat de rizomes, compactant la mata i afavorint l'arrelament de les plantes. Així, l'edificació de la mata, amb l'elevació de la praderia cap a la superfície permetent la formació dels esculls de posidònia, és el resultat d'un delicat equilibri entre la velocitat de creixement dels rizomes ortòtrots i la *pluja* de sediment. Per tant, l'alteració dels fluxos sedimentaris, a causa d'actuacions humanes, amenaça la supervivència de les praderies a Talamanca.

A la badia de Talamanca, els esculls de posidònia estan molt ben desenvolupats i presenten elevacions sobre el fons de fins els tres metres, resultat de segles de creixement.

ii. Escull barrera

Els esculls barrera de *Posidonia oceanica* són les formacions clímax d'aquesta espècie. Aquestes formacions apareixen quan els esculls que crea la planta en el seu creixement vertical tanquen cales o badies. Això ocorre a Talamanca. La badia es tancada per un escull barrera de grans dimensions, potser el més gran que hi ha

les Illes Balears. L'escull barrera presenta signes preocupants de degradació a algunes zones.

A continuació es descriuen les parts que constitueixen aquest escull, les quals es poden diferenciar clarament (vegeu a la figura 1):

- La praderia infralitoral

És la praderia situada en la part exterior de l'escull, abasta des de la isòbata dels 3-4 metres, que és la profunditat als peus de l'escull, fins als 30-35 m, que és la profunditat a la qual se situa el seu límit inferior. La capacitat de la praderia per a créixer elevat-se sobre el fons és determinant per a la formació de l'escull barrera. La praderia actua frenant l'onatge a mida que disminueix la profunditat i atrapant el sediment més gruixut entre les fulles.

- El preescull

És la zona de praderia prèvia a l'escull. Es tracta d'una praderia frondosa amb elevada densitat de feixos, situada sobre un fons d'arenas fines ben calibrades a la zona menys profunda immediata a l'escull (-4 metres). Aquestes praderies són conegudes com praderies "molt denses" o tipus I, i només són possibles en condicions de conservació òptimes. El peu del talús està constituït per un fons de naturalesa biodetrítica. A aquest lloc tendeixen a acumular-se les restes d'esquelets calcaris d'organismes que viuen a la praderia (briozoos, equinoderms, foraminífers, etc.)

- L'escull

Està constituït per l'entramat de rizomes i plantes, amb el sediment atrapat. L'edificació de l'escull és el resultat de segles de creixement, i en alguns llocs assoleix els 3 metres d'alçada. La profunditat passa dels 3 o 4 metres a peu de l'escull a un metre sobre ell. L'escull submergit es disposa paral·lel a la platja, arribant a tenir a algun lloc una amplitud de 30 metres. L'escull actua protegint la platja de la acció de l'onatge, atenuant l'energia cinètica de les onades, afavorint la precipitació del sediment.

- La praderia "cota 0"

Sobre la mata-escull es troba una praderia de posidònia que arriba fins a la superfície. Aquest tipus de praderies es coneixen com a praderies "cota 0". El valor ecològic d'aquest tipus de praderies és altíssim, degut a la singularitat d'aquesta formació causada per la regressió que han patit a tota la costa de la Mediterrània. Aquestes praderies són especialment sensibles als impactes provocats per les alteracions de la costa i reflecteixen la tolerància de la posidònia a les variacions de certes condicions ambientals, com són la salinitat i la temperatura. En la capa superficial de la columna d'aigua situada a la part superior de l'escull (entre els 0 i 1 metres de profunditat), la temperatura mostra valors extrems que van des de els 12 °C al hivern, fins a 28-29 °C a l'estiu. Així mateix, a la capa superficial les variacions de salinitat són substancials.

A nombrosos llocs de l'escull de Talamanca, la praderia superficial desaparegut i queda la mata despul·lada, amb la presència d'espècies característiques de la comunitat d'algues fotòfiles en règim calmat: *Haloptile scoparia*, *Padina pavonia*, *Halimeda tuna*, *Lithophyllum coralloides* i d'altres.

Això, segons Marí (2009:201), provoca que l'escull quedi més exposat a l'onatge i desprotegit en front de l'erosió marina.

- El "lagoon interior" o llacuna sedimentària

És la zona compresa entre l'escull i la platja. A una distància d'uns 40 o 50 metres de la platja s'interromp bruscament l'escull i la profunditat passa d'1 metre sobre l'escull a 2,5 metres a la llacuna. El fons del *lagoon* està constituït per arenes fines fangoses, ja que recull el sediment de menor granulometria suspès a la columna d'aigua. Els fons de la llacuna estan ocupats per una praderia de *Cymodocea nodosa*, que hi troba l'hàbitat ideal: baix hidrodinamisme i un substrat constituït per arenes fangoses.

- Canals intermata

Són les interrupcions que s'observen a l'escull o mata de posidònia i que actuen com a canals de renovació de l'aigua de l'interior de la llacuna sedimentària. Aquests canals estan presents a tot l'escull de Talamanca, i donen a l'escull un aspecte de laberint. La funció d'aquests canals és garantir la correcta renovació de l'aigua a l'escull barrera.

Figura 1. Situació de l'escull de *Posidonia oceanica* a la badia de Talamanca. Font: Duna Balear (2002).

iii. Acumulacions de fulles i rizomes morts.

A la platja s'origina una altra formació amb les restes de les plantes de posidònia que es desprenen de la praderia. L'arribada de restes de posidònia edifica a la platja autèntic dic que juga un doble paper a l'ecologia del litoral: assegurar l'estabilitat de la platja i aportar matèria orgànica cap a les comunitats terrestres (tot i que en el cas que ens ocupa, la connexió entre l'entorn marí i l'àmbit del Pla especial es

pràcticament obstruïda per les edificacions i activitats que es desenvolupen a la platja).

2. Peixos

No hi ha un inventari dels peixos que hi ha a la badia de Talamanca. Tot i que es pot afirmar que, en general, són els que es troben a la resta de les illes Pitiüses en comunitats equivalents. El més destacat en aquest sentit és, segons Marí (2009:202), que a les praderies de *Cymodocea nodosa* de la badia, s'hi troba el signàtid *Syngnathus abaster*, que està catalogat com a espècie en perill crític a la llista vermella dels peixos de les Illes Balears (figura 2).

També cal dir, que quan ses Feixes estaven en un bon estat de conservació, en els seus canals hi havia anguiles.

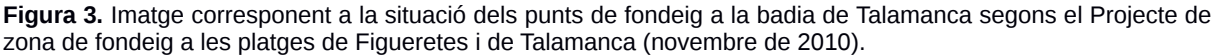

Figura 2. Imatge del peix *Syngnathus abaster* entre la *Cymodocea nodosa*. Font: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Syngnathus_abaster_head_02.png

3. Ús recreatiu

A l'entorn marí, també hi són importants els usos recreatius, els quals comporten una important presència d'embarcacions i els problemes que es deriven del seu fondeig sobre posidònia i el seu escull i dels ocasionals abocaments de residus que hi fan. Naturalment, aquests usos recreatius són molt més intensos durant la temporada estival que a la resta de l'any. En relació als fondejos Talamanca, hi ha un projecte de l'Ajuntament d'Eivissa, de l'any 2010 que preveia la instal·lació de punts de fondeig controlats. Aquest projecte no s'arribat a tramitar fins el moment. Convendria adaptar les seues determinacions a la fragilitat del lloc en què s'ubica, d'una banda, hauria de preveure la retirada dels actuals fondejos incontrolats, i d'altra, no s'haurien de situar nous punts de fondeig sobre l'escull de posidònia. A la figura 3 es mostra la situació dels punts de fondeig segons el projecte.

Annex 5.

Paisatge, cartografia històrica i documentació fotogràfica

Font: Elaborat específicament en el marc del Pla especial.

Annex 5. Paisatge, cartografia històrica i documentació fotogràfica

Aquest annex fa referència a diversos elements del paisatge de l'àmbit del Pla especial que tenen especial valor. D'una banda, s'ha constatat la persistència històrica de determinades estructures i característiques agràries, a més de l'existència d'elements amb importants qualitats estètiques i valors patrimonials i etnològics i, per descomptat, ambientals. Tot l'anterior, implica una vàlua elevada en un context turístic com l'eivissenc.

A continuació es fa referència, també, al context europeu en la protecció dels valors paisatgístics.

Paisatge

El **Conveni Europeu del Paisatge** (CEP)¹⁶ fou adoptat pel Comitè de Ministres del Consell d'Europa el 19 de juliol de 2000 i firmat el 20 d'octubre de 2000 per divuit països durant una conferència ministerial celebrada a Florència. Elaborat al si del Consell d'Europa, sorgeix, per tant, d'una iniciativa dels poders locals i regionals. El text, que fou ratificat per Espanya el 26 de novembre de 2007 (BOE de 5/02/2008) i que és vigent des de l'1 de març de 2008, implica la integració del paisatge a les polítiques d'ordenació del territori.

La legislació i normativa sobre conservació de la naturalesa i defensa del patrimoni cultural, tant de l'Estat com de les comunitats autònomes, s'ha referit tradicionalment a àmbits o a elements singulars de l'espai geogràfic i tenia, per tant, un objectiu i un camp acotat d'intervenció.

L'Estratègia Territorial Europea (ETE)¹⁷, que acordaren els ministres responsables d'ordenació del territori de la UE el 1999, va constituir un primer pas important en el procés d'obertura del paisatge a espais cada vegada més extensos: quan l'ETE tracta de les «amenaces sobre els paisatges culturals», es refereix, de fet, a molts dels paisatges rurals i urbans d'Europa, i no només al catàleg dels més notables o més ben conservats.

La noció de paisatge circumscrita a configuracions naturals i culturals excepcionalment valuoses s'ha vist superada per una renovació profunda del concepte de paisatge (liderada pel Conveni Europeu del Paisatge) i per l'ampliació consegüent de l'horitzó de la política paisatgística.

El Conveni assumeix plenament el sentit territorial de la qüestió paisatgística, és a dir, idea innovadora des del punt de vista científic, jurídic i polític, que tot territori és paisatge. La darrera part de la definició de paisatge que proposa el Conveni assenyalava que el caràcter de cada paisatge és resultat de l'acció de factors naturals i humans, i de la seua interrelació. La paraula «caràcter», com la de territori, és significativa en la definició del CEP. El paisatge (també segons el Conveni), un objectiu del desenvolupament sostenible; desenvolupament que ha de garantir a llarg termini la identitat i la diversitat dels territoris.

¹⁶ Consell d'Europa. Conveni Europeu del Paisatge (2000) [en línia] <http://www.magrama.gob.es/ca/desarrollo-rural/temas/desarrollo-territorial/090471228000b59_tcm8-26223.pdf>

¹⁷ Comissió Europea (1999). Estratègia Territorial Europea. Hacia un desarrollo equilibrado y sostenible del territorio de la UE [en línia] <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/sum_es.pdf>.

amb la integració dels canvis derivats del desenvolupament i amb la salvaguarda dels valors paisatgístics més valuosos.

Segons el document d'orientacions elaborat pel Consell d'Europa per a l'aplicació del CEP¹⁸, "L'atenció es dirigeix al conjunt del territori, sense distinció entre parts urbanes, periurbanes, rurals i naturals; ni entre parts que poden ser considerades com a excepcionals, quotidianes o degradades".

A l'hora d'elaborar plans o normativa territorial existeix una tendència a concentrar-se en els atributs especials d'un lloc i passar per alt les característiques ordinàries o comunes que són un dels principals contribuents al caràcter del paisatge. Són sovint aquestes característiques de menor importància (els camins entre els camps que vinculen una granja a una altra, o l'antiga horta), allò que encara és important per a la població local i per als visitants¹⁹.

Aquesta línia és la que segueixen els documents europeus de referència en matèria de gestió de paisatge: "Les autoritats locals responsables de planejament haurien d'abastar la totalitat del paisatge en comptes de centrar el focus en llocs concrets" i a l'hora de planificar el desenvolupament "han de reconèixer la dimensió històrica del paisatge"²⁰

Els plans especials són els instruments de planificació que acullen el paisatge com a element de protecció específic²¹. En absència d'un catàleg de paisatge que estableixi unes directrius per tal que siguin aplicades per part del planejament i la normativa d'ordenació territorial, correspon a instruments com aquest Pla Especial (en aplicació estricta del CEP i del document d'orientacions per a la seva aplicació, abans esmentat), tenir en compte en la seva elaboració els criteris derivats del CEP.

El Conveni Europeu del Paisatge entén per "protecció dels paisatges", aquelles accions de conservació i manteniment dels elements significatius o característics d'un paisatge, justificats pel seu valor patrimonial derivat de la seva configuració natural i/o humana. El concepte "protecció" integra la idea que el paisatge està sotmès a evolucions que cal acceptar, dins de certs límits. Les mesures de protecció poden orientar l'evolució dels llocs per tal de poder transmetre a les generacions futures les seves característiques específiques, materials i immaterials. Aquesta és l'essència del concepte de desenvolupament sostenible derivat de l'anomenat Informe Brundtland (*Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future*)²².

Finalment, convé tenir present que la jurisprudència europea (Tribunal d'Estrasburg), ha fet diversos pronunciaments²³ tendents a considerar la protecció del paisatge ordinari un interès general que forma part de la qualitat de vida, que està reconeguda per la Constitució.

18 Consell d'Europa. Recomendación CM/Rec(2008)3 del Comité de Ministros a los Estados miembros sobre las orientaciones para la aplicación del Convenio Europeo del Paisaje. <http://www.magrama.gob.es/ca/desarrollo-rural/temas/desarrollo-territorial/09047122800d6b4d_tcm8-24961.pdf>

19 Thackray, David: "Considering significance in landscape: developing priorities through conservation planning". A: Grenville, Jane (ed.). *Managing the historic rural landscape*. London: Routledge, 1999, p. 22.

20 Planning Policy Guidance 15: Planning and the historic environment (Department for Communities and Local Government), [1994] [consulta: 11.02.2014]. <<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/http://www.communities.gov.uk/publications/planningandbuilding/ppg15/>> 9780117529441

21 Llei 2/2014, de 25 de març, d'ordenació i ús del sòl, art. 45. Palma: BOIB núm. 42, 29/03/2014.

22 United Nations: Report of the World Commission on Environment and Development. General Assembly Resolution 42/187, 11 December 1987. <<http://www.un-documents.net/wced-ocf.htm>>

espanyola com a dret de les persones, vinculada al medi ambient i a la utilització racional de tots els recursos naturals²⁴.

23 Bouazza Ariño, Omar: Desclasificación de los espacios naturales potegidos: validadaci legislativa y principios fundamentales del derecho. A: SEMINARIO DEL CONFLICTO AMBIENTAL 2007. Madrid: Universidad Complutense de Madrid (2007), pàg. 16
http://portal.uned.es/pls/portal/docs/PAGE/UNED_MAIN/LAUNIVERSIDAD/DEPARTAMEN OS/0707/NUEVO%20CERCO%20A%20NUMANCIA/INFORMES%20Y %20ADHESIONES/ESTUDIO%20SOBRE%20INCOSTITUCIONALIDAD%20LEY%20DE %20LA%20CMA.PDF>

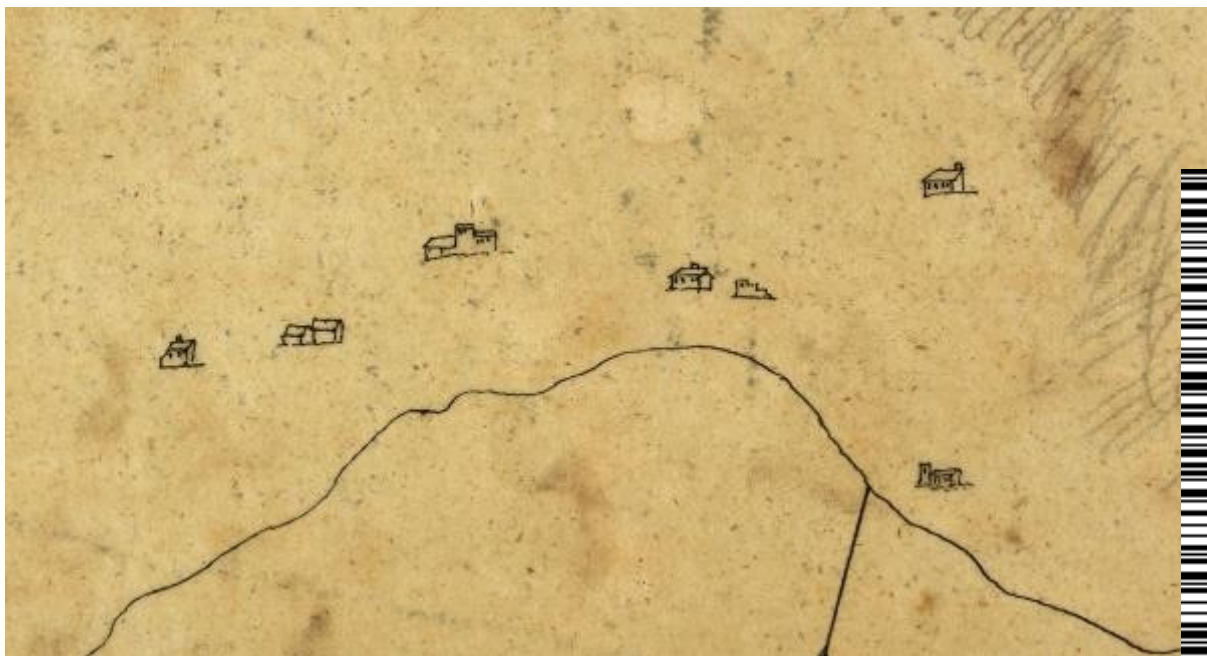
24 Constitució espanyola, article
http://www.congreso.es/constitucion/ficheros/c78/cons_cata.pdf>

Cartografia i fotografies històriques

Al *Plan du port et forteresse de l'Isle d'Yvice*²⁵, del 1750, es pot observar que ja a mitjan segle XVIII hi ha diverses cases situades a l'interior de la badia de Talamanca, als peus del que semblen ser el puig de ses Torres i puig de can Vinyes. És difícil identificar els habitatges representats.

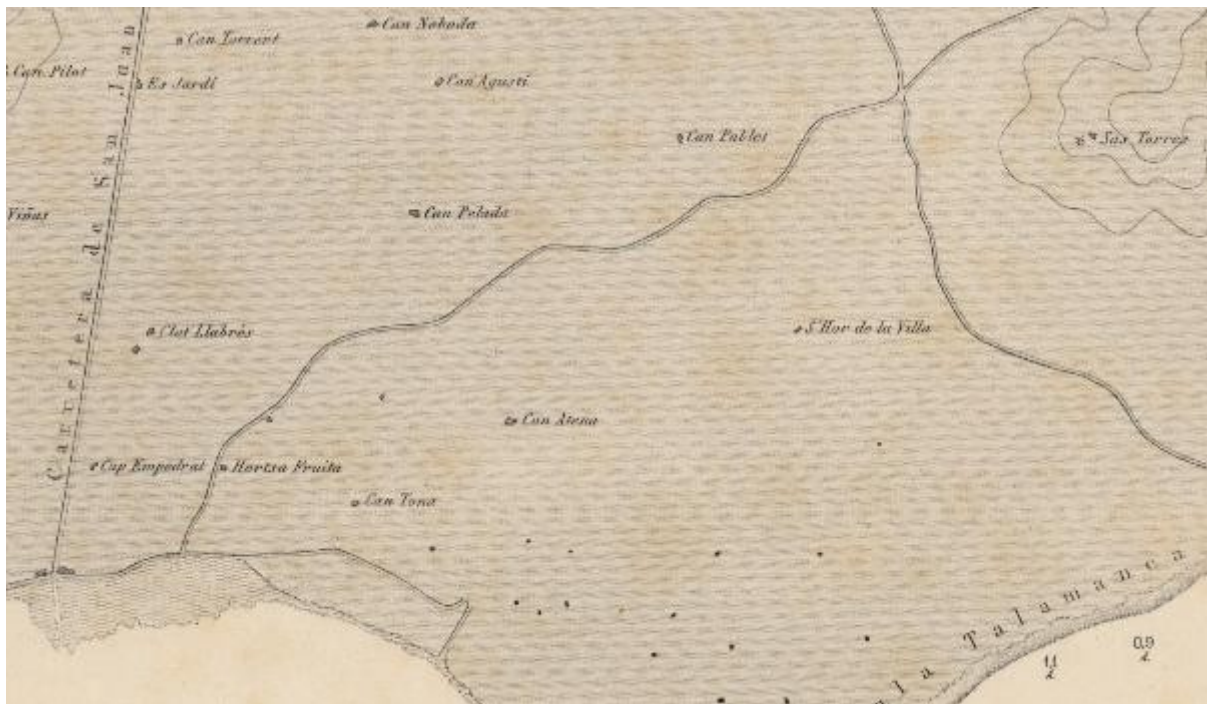
Plan du port et forteresse de l'Isle d'Yvice (fragment)

Plan du port et forteresse de l'Isle d'Yvice (fragment)

²⁵ *Plan du port et forteresse de l'Isle d'Yvice* (1750). Institut Cartogràfic i Geològic Catalunya (RM.215268).

El *Plano del Puerto de Ibiza*²⁶ del 1895 inclou diversos elements de l'àmbit del Pla Especial i que són clarament identificables.

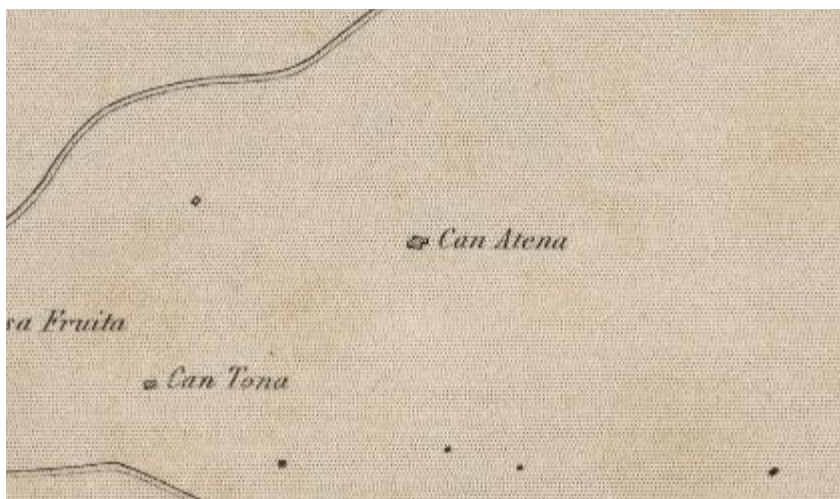
A l'extrem oriental trobam el topònim de l'Hort de sa Fruita (desaparegut l'any 2002 per la construcció de blocs de pisos). Molt proper, grafiat sense topònim, trobam algun habitatge aferrat a l'actual carrer de sa Llanvanera:

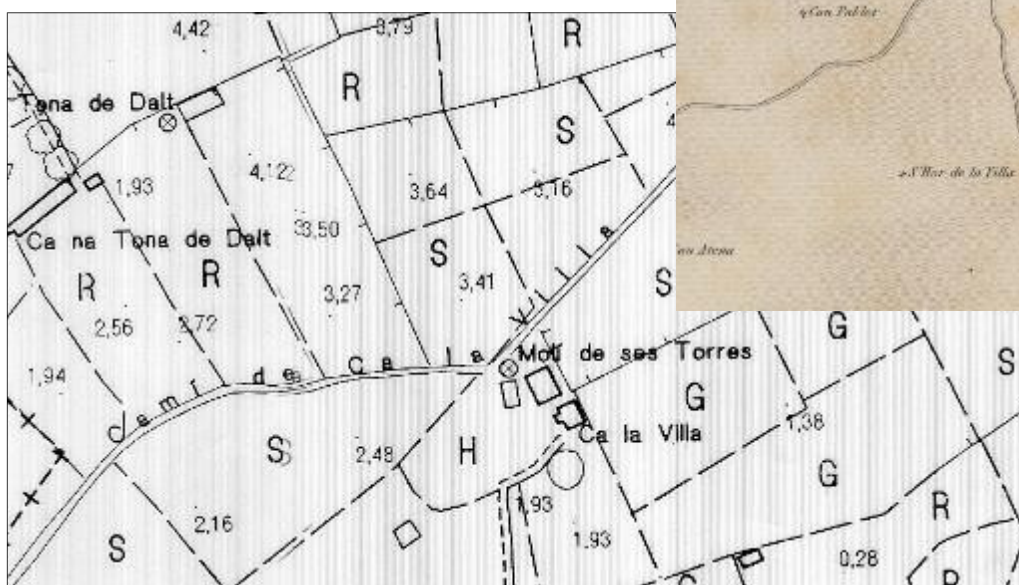
GM SV juny 2012

També tenim documentats els dos habitatges de ca na Tona (de Dalt i de Baix):

²⁶ *Plano del Puerto de Ibiza. Levantado en 1895 por la Comisión Hidrográfica de Península.* Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (RM.112103).

Finalment tenim l'hort de Lavilla, situat molt probablement als terrenys que hi ha al sud de ses Torres i ca na Tona de Dalt:

1956

1988

2007

2014

El vol a baixa alçada fet l'any 1968²⁷ mostra un *continuum* de terres conreades al llarg del recorregut de la sèquia Llavanera fins a Talamanca. Els terrenys de l'Àrea interior de l'àmbit d'aquest Pla Especial han mantingut fins a dia d'avui la configuració de camps de conreu i en alguns casos també l'activitat agrícola:

Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya 1968

Google Earth oct. 2014

²⁷ Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, Fons SACE (RFSACE.20883).

Panoràmiques actuals de les diverses àrees del Pla Especial

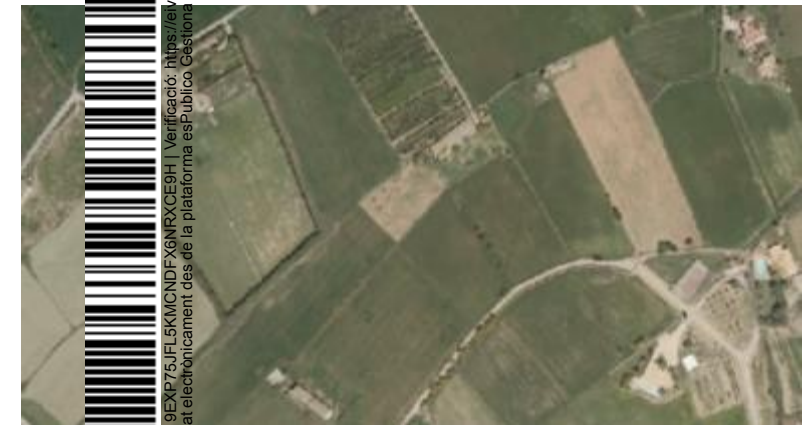

Al fons, ca na Tona de Dalt (amb el seu molí) i ca n'Espatleta

Imatge similar a l'anterior, amb ca na Tona de Dalt (i el seu molí) al centre de la fotografia, però amb els camps llaurats.

Les parets de pedra del camí de can Lavilla (a l'esquerra) i ca na Tona de Dalt (al fons de la imatge a la dreta).

Magraners de marge a ca n'Espatleta i el molí de ses Torres (a l'extrem dret, al fons de la imatge).

Codi Validació: 9EXPT75JFL5K1M0NDP6X6NRXCE911 Verificació: <https://eivissa.sedelectronica.es>
Document signat electrònicament des de la plataforma esPublico Gestiona | Pàgina 80 de 89

Ca n'Espatleta de Dalt i (al fons de la imatge) la torre de ca n'Espatleta

Codi Validació: 9EXPT75JFL6K10NDP-X6NRXCE9H | Verificació: <https://revisio.sedelectronica.es/>
Document signat electrònicament des de la plataforma esPublico Gestiona | Pàgina 31 de 89

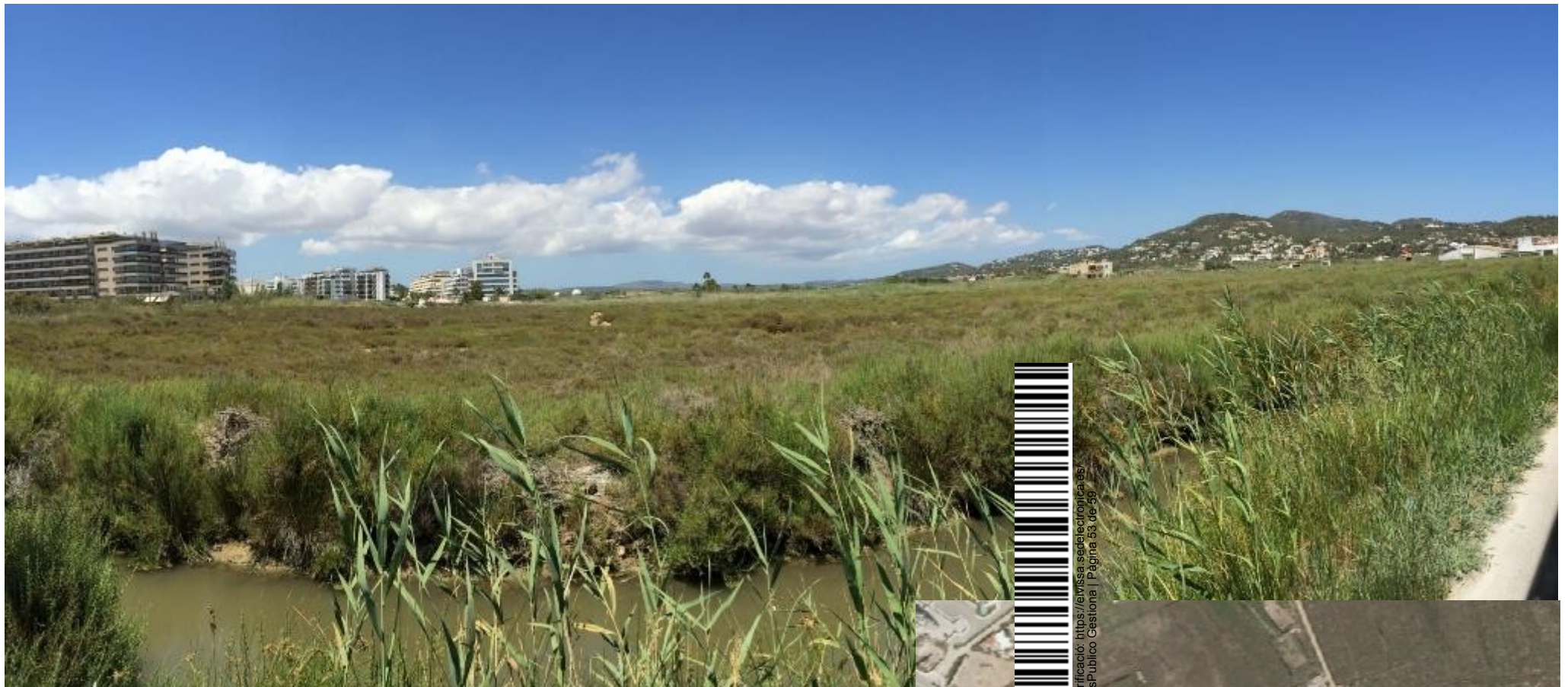

Des del límit de l'àmbit del Pla Especial, la casa de ses Torres (extrem dret de la imatge), amb el molí de ses Torres i la ciutat d'Eivissa al fons.

Codi Validació: 9EXPT75JFL5KMONDFX6NRXCE9H | Verificació: <https://eivissa.es/verificacio>
Document signat electrònicament des de la plataforma esPublico Gestiona | Pàgina 12 de 59

Des de la carretera de ses Feixes, terrenys d'aiguamoll i a l'esquerra els blocs de pisos de l'av. 8 d'Agost.

Zona de contacte entre la platja de Talamanca i la zona humida.

Codi Validació: 9EXPT75JFL5KMONDFX6NRXCE9H | Verificació: <https://eivissa.sedelectronica.es/>
Document signat electrònicament des de la plataforma esPublico Gestiona | Pàgina 34 de 59

Vista des de la passarel·la de la platja de Talamanca cap a l'interior de l'àmbit del Pla especial

Code Validation: 91EXPT75JFL6K1M0NDP8X6NRXCE9H | Verificació: <https://reivissa.sedelectronica.es/>
Document signat electrònicament des de la plataforma esPublico Gestiona | Pàgina 55 de 89

Platja de Talamanca

Codi Validació: 9EXP75JFL5K1GNDPXR0C91 | Verificació: <https://eivissa.sedelectronica.es/>
Document signat electrònicament des de la Plataforma eS@l·lido Gestiona | Pàgina 56 de 59

Inici del camí des metge Serra

Codi Validació: 9EX775JFL5K1M0NDP6X6N9XCE9H | Verificació: <https://eivissa.sedelectronica.es/>
Document signat electrònicament des de la plataforma esPublico Gestiona | Pàgina 37 de 39

Perspectiva des d'una parcel·la propietat de l'Ajuntament d'Eivissa cap a la platja de Talamanca.

Codi Validació: 9EXPT75JFL6K1M0NDX61WRCOE97 | Verificador: <https://revisio.sedelectronica.es/>
Document signat electrònicament des de la plataforma esPublico Gestiona | Pàgina 58 de 59

Perspectiva des de la carretera de Talamanca cap a la zona humida i l'interior. Al centre s'hi observa un portal de feixa ben conservat.

Codi Validació: 9EX775JFL5K1W1NDX6N1RXCE9H1 Verificació: <https://eivissa.sedelectronica.es>
Document signat electrònicament des de la plataforma esPublico Gestiona | Pàgina 39 de 59